



Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
125/10. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2010. december 22.

A C-208/09. sz. ügyben hozott ítélet
Ilonka Sayn-Wittgenstein kontra Landeshauptmann von Wien

Valamely tagállam a közrenddel kapcsolatos megfontolások alapján megtagadhatja állampolgárának egy másik tagállamban szerzett, nemesi címet tartalmazó vezetékeve elismerését

Az Európai Unió biztosítja az állampolgárok egyenlősége elvének tiszteletben tartását, és a nemesség eltörléséről szóló osztrák törvény ezen elv végrehajtásának minősül

Ilonka Sayn-Wittgenstein Németországban lakóhellyel rendelkező osztrák állampolgár, 1991-ben, Lothar Fürst von Sayn-Wittgenstein német állampolgár általi örökbefogadása útján születési neveként ez utóbbi vezetékevezt meg, ennek nemesi címével együtt, „Fürstin von Sayn-Wittgenstein” („Sayn-Wittgenstein hercegnő”) formában. Németországban e néven vezetői engedélyt szerzett, és vállalkozást hozott létre. Az osztrák hatóságok a maguk részéről bejegyezték ezen új nevet az osztrák anyakönyvbe. Útlevelet, valamint állampolgársági igazolásokat hosszabbítottak meg, illetve állítottak ki Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein névre.

A Verfassungsgerichtshof (osztrák alkotmánybíróság) ugyanakkor egy hasonló ügyben 2003-ban úgy döntött, hogy – az egyenlőség elvét végrehajtó, alkotmányos szabály rangú – a nemesség eltörléséről szóló 1919. évi törvény tiltja, hogy egy osztrák állampolgár nemesi címet magában foglaló nevet szerezzen egy olyan német állampolgár általi örökbefogadása útján, aki jogszerűen viseli ezt a címet mint nevének alkotórészét. Ezen ítéletet követően, a bécsi anyakönyvvezető, úgy ítélve meg, hogy az Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein számára örökbefogadása okán kiállított születési anyakönyvi kivonat téves volt, ennek következtében az anyakönyvbe bejegyzett nevet „Sayn-Wittgenstein”-re módosította.

A Verwaltungsgerichtshof (osztrák legfelsőbb közigazgatási bíróság) előtt I. Sayn-Wittgenstein arra hivatkozott, hogy örökbefogadása névjogi következményeinek el nem ismerése szabad mozgásának akadályát képezi – mivel két különböző tagállamban eltérő családneveket kell viselnie –, valamint a családi élet tiszteletben tartásához való jogának azon okból történt megsértésére, hogy módosították azt a nevet, amelyet egyébként tizenöt éven keresztül folyamatosan viselt.

E körülményekre figyelemmel az osztrák bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az Unió polgárai szabad mozgásának és szabad tartózkodásának elve lehetővé teszi-e az osztrák hatóságok számára, hogy megtagadják valamely osztrák állampolgár vezetékeve minden elemének olyan formában történő elismerését, ahogyan azt Németországban meghatározták, azon indokkal, hogy e vezetéknév nemesi címet tartalmaz, amely az osztrák alkotmányjog értelmében nem megengedett.

A Bíróság először is arra emlékeztet, hogy még ha a vezetékevekre és a nemesi címekre vonatkozó szabályozás a tagállamok hatáskörébe tartozik is, a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot. Valamely személy neve azonosságának és magánéletének alkotóeleme, amelynek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartája, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény egyaránt biztosítja.

A Bíróság már kimondta¹, hogy minden alkalommal, amikor egy konkrét helyzetben használt név nem felel meg annak, amely a személyazonosság igazolására bemutatott okmányban szerepel, vagy amikor két, egyszerre bemutatott okmányban szereplő név nem azonos, ez kételyeket kelthet ennek a személynek a személyazonosságát, valamint a bemutatott okmányok eredetiségét és a bennük szereplő adatok hitelességét illetően. Annak pusztán konkrét kockázata, hogy el kell osztani a személyazonossággal kapcsolatos kételyeket, a mozgás szabadsága korlátozásának minősül.

Ugyanakkor e korlátozás igazolható, ha objektív megfontolásokon alapul, és a nemzeti jog által jogszerűen megállapított célkitűzéssel arányos.

E tekintetben a Bíróság emlékeztet arra, hogy az Unió tiszteletben tarja tagállamai nemzeti identitását, amelynek az állam köztársasági államformája is részét alkotja. A Bíróság tehát elismeri, hogy az osztrák alkotmánytörténet fényében a nemesség eltörléséről szóló törvény a közrendre vonatkozó igazolásnak minősíthető, következésképpen a személyek szabad mozgásának az uniós jog által elismert jogával való összevetés során figyelembe vehető.

Következésképpen, a közrend e fogalmát mint valamely alapvető szabadságtól való eltérés igazolását szigorúan kell értelmezni, oly módon, hogy annak tartalmát az egyes tagállamok ne határozassák meg egyoldalúan az európai uniós intézmények ellenőrzése nélkül. Mindazonáltal azok a sajátos körülmények, amelyek igazolhatják a közrend fogalmára történő hivatkozást, tagállamonként és koronként változhatnak. A nemzeti hatóságok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a Szerződésben rögzített korlátok között.

Ausztriát illetően megállapítható, hogy **a nemesség eltörléséről szóló törvény a valamennyi osztrák állampolgár jogegyenlősége általánosabb elvének végrehajtása, amely elv mint általános jogelv tiszteletben tartásának biztosítására az uniós jogrend törekszik.**

Valamely alapvető szabadságot korlátozó intézkedések csak akkor igazolhatók a közrendhez kapcsolódó okokkal, ha az általuk biztosítani kívánt érdekek védelméhez szükségesek, és csak annyiban, amennyiben e célkitűzések kevésbé korlátozó intézkedésekkel nem érhetők el.

A Bíróság szerint nem aránytalan az, hogy valamely tagállam az egyenlőség elve biztosítása célkitűzésének elérése érdekében megtiltja állampolgárainak, hogy nemesi címeket vagy erre utaló névelemeket szerezzenek, birtokoljanak vagy használjanak, amelyek alkalmasak arra, hogy olyan látszatot keltsenek, hogy a név viselője ilyen ranggal rendelkezik.

Következésképpen, a Bíróság azt a választ adja, hogy az, hogy valamely tagállam hatóságai megtagadják ezen állam valamely állampolgárának valamely másik tagállamban – e tagállam állampolgára által felnőttként történt örökbefogadása okán – meghatározott vezetékneve valamennyi eleme elismerését, mivel e vezetéknev nemesi címet tartalmaz, amely az előbbi tagállam alkotmányjoga értelmében nem megengedett, nem minősül olyan intézkedésnek, amely nem igazolt módon sérti az uniós polgárok szabad mozgását és tartózkodását.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

¹ A C-353/06. sz., Grunkin és Paul ügyben 2008. október 14-én hozott ítélet (lásd továbbá a sajtóközleményt).